

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ ІМ. І.Ф. КУРАСА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Інституту політичних і
етнонаціональних досліджень
ім. І.Ф. Кураса НАН України
від 29/10/20 р., протокол № 4
Голова вченої ради,
член-кореспондент НАНУ

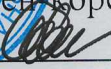
 Рафальський О. О.

Введено в дію наказом

від 30.11.2020 р. № 62-А

Директор Інституту,

член-кореспондент НАНУ

 Рафальський О. О.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ НАУКОВИМИ
ПРАЦІВНИКАМИ ТА ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ІНСТИТУТІ
ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМ. І.Ф. КУРАСА НАН УКРАЇНИ**

Київ-2020

1. Загальні положення

1.1. Положення про дотримання академічної доброчесності науковими працівниками та здобувачами вищої освіти (далі - Положення) Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України (далі - Інститут) розроблене на підставі Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. №261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», Статуту Інституту та інших нормативно-правових актів України та нормативних документів Інституту.

1.2 Академічна доброчесність – неухильне дотримання учасниками освітнього процесу сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими вони мають керуватись під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

1.3 Це Положення визначає основні принципи дотримання академічної доброчесності, утвердження чесності науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в освітній, науковій та інших видах діяльності, створення нових механізмів побудови комунікації в Інституті та необхідних умов для недопущення порушень академічної доброчесності.

1.4. Для забезпечення академічної доброчесності необхідно дотримуватися таких принципів: верховенства права; демократизму; законності; соціальної справедливості; пріоритетності прав і свобод людини та громадянина; рівноправності; гарантування прав і свобод; науковості; професіоналізму та компетентності; партнерства і взаємодопомоги; поваги та взаємної довіри; відкритості і прозорості; відповідальності за порушення академічної доброчесності.

1.5 Дія цього Положення поширюється на всю академічну спільноту Інституту і є для неї обов'язковою для виконання.

2. Дотримання академічної доброчесності науковими працівниками

2.1. Дотримання академічної доброчесності науковими працівниками передбачає:

2.1.1. Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших осіб.

2.1.2. Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права.

- 2.1.3. Надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну наукову (науково-педагогічну, творчу) діяльність.
- 2.1.4. Контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти в освітньому процесі та науковій діяльності.
- 2.1.5. Об'єктивне оцінювання результатів навчання, не допускаючи особистої неприязні, впливу родини чи службових осіб.
- 2.1.6. Повага думки здобувача вищої освіти і підтримка його пропозиції, спрямовані на утвердження академічних чеснот.
- 2.1.7. Формування гнучких науково-освітніх програм й курсів, адаптованих у середовище сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, дотримуючись принципу інформаційної цінності та етики.

3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти

а. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- i. Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей).
- ii. Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.
- iii. Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права.
- iv. Надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.
- v. Не допущення проявів академічної нечесності: прохання про сприяння, надання або отримання допомоги від третіх осіб під час складання будь-якого виду поточного чи підсумкового контролю, використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної чи вищої оцінки.
- vi. Виключення пропозицій неправомірної винагороди викладачам при оцінюванні результатів виконання освітніх або дослідницьких завдань тощо.
- vii. Виключення самовільного аудіо чи відео запису навчальних занять.

4. Порушення академічної доброчесності

- #### **а. Порушенням академічної доброчесності вважається:** академічний плагіат; самоплагіат; академічне шахрайство; фабрикація; фальсифікація; списування; обман; хабарництво; необ'єктивне оцінювання; піратство; вчинення дій, що створюють загрозу порушення авторського права і (або) суміжних прав, використання свого службового становища і/або наукового авторитету для забезпечення власних інтересів,

академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства, а саме:

копіювання чужої наукової роботи, чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем.

створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел;

перайт - перефразування чужої праці без згадування оригінального автора;

самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

академічне шахрайство передбачає будь-які дії учасників освітнього процесу змістом яких є:

- 1) посилання на джерела, які не використовувалися в роботі;
- 2) використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалки, мікронавушники, телефони, планшети тощо);
- 3) проходження процедур контролю знань підставними особами;
- 4) списування;
- 5) повторне використання раніше виконаної іншою особою письмової роботи (лабораторної, контрольної, індивідуальної, курсової, випускної кваліфікаційної тощо);

фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

Необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Піратство у сфері авторського права і (або) суміжних прав.

Вчинення дій, що створюють загрозу порушення авторського права і (або) суміжних прав.

Приватний інтерес - будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими

позаслужбовими стосунками з фізичними або юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських та інших організаціях.

5. **Порядок перевірки на академічний плагіат**

а. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

і. Кваліфікаційні наукові праці та наукові доповіді. Здобувач має право подавати окрім інших, передбачених законодавством документів, довідку про підтвердження відсутності академічного плагіату у дисертаційній роботі. Виявлення в поданій до захисту дисертації (науковій доповіді) академічного плагіату є підставою для відмови у її розгляді або її направлення на доопрацювання з повторною перевіркою на академічний плагіат. Виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації (науковій доповіді) є підставою для відмови у присудженні відповідного ступеня вищої освіти, скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома.

б. Перевірка на наявність запозичень здійснюється з використанням відповідних технологій та комп'ютерних програм, які знаходяться у відкритому доступі у мережі Інтернет.

с. Результати перевірки можуть бути оскаржені автором через подання апеляції на ім'я директора у 3-денний термін після офіційного визнання наявності плагіату. За наказом директора створюється апеляційна комісія по розгляду апеляції до складу якої повинні входити авторитетні наукові та/або науково-педагогічні працівники, голова ради молодих вчених (якщо плагіат виявлено у здобувачів ступеня вищої, інші особи (за їх згодою). Апеляція розглядається апеляційною комісією у 3- денний термін після виходу наказу про створення апеляційної комісії, якщо інший термін не зазначено в наказі. Висновок комісії оформлюється відповідним протоколом.

д. Попередження академічного плагіату:

і. Використання комп'ютерної програми для внутрішньої перевірки текстів на наявність академічного плагіату.

іі. Проведення для здобувачів ступеня вищої освіти «доктор філософії», «доктор наук» першого року навчання/перебування семінар з питань наукової етики та недопущення академічного плагіату у наукових працях і дисертаційних роботах.

ііі. Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед здобувачів вищої освіти на лекціях, семінарах з питань наукової етики, запобігання та виявлення плагіату у кваліфікаційних роботах і наукових працях.

іv. Ознайомлення наукових працівників та здобувачів вищої освіти з цим Положенням.

6. Відповідальність наукових працівників та здобувачів вищої освіти за порушення академічної доброчесності

- a. За порушення норм академічної доброчесності наукові працівники та здобувачі вищої освіти притягаються до відповідальності відповідно до вимог чинного законодавства України.
- b. У разі виявлення факту порушення науковими працівниками та здобувачами вищої освіти академічної доброчесності за рішенням Вченої ради Інституту створюється Комісія з питань академічної доброчесності, на підставі чого видається наказ директора Інституту. Склад Комісії не менше 9 осіб. Комісія зі свого складу обирає Голову, секретаря. Голова комісії веде засідання, повноваження відносно ведення протоколу засідання здійснює секретар. У випадку необхідності до складу Комісії залучаються інші представники академічної спільноти, які володіють необхідними знаннями щодо предмету розгляду і можуть підтвердити або спростувати наявність порушення. На засідання Комісії запрошується особа, відносно якої розглядається питання щодо порушення академічної доброчесності.
- c. Засідання Комісії оформляється протоколом, який підписують Голова та всі члени Комісії. Комісія за результатами проведених засідання готує вмотивоване рішення у вигляді висновку щодо виявлення чи не виявлення порушень норм академічної доброчесності. Зазначений висновок носить рекомендаційний характер, подається директору Інституту щодо подальшого вживання відповідних заходів морального, дисциплінарного чи адміністративного характеру.
- d. Особа, стосовно якої виникло питання про порушення нею академічної доброчесності має такі права:
 - 1) ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
 - 2) особисто або через уповноваженого представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
 - 3) знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;
 - 4) оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

7. Заключні положення

7.1. Це Положення затверджується рішенням Вченої ради Інституту та вводиться в дію наказом директора.

7.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться рішенням Вченої ради Інституту та вводяться в дію наказом директора.

Погоджено:
Заступник директора Інституту з наукової
роботи,
Вчений секретар Інституту

